

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖLLE

ASIA Lausunto koskien luonnosta hallituksen esitetyksesi tekijänoikeuslain muuttamisesta

LAUSUNTOPYYNTÖ

OKM/46/010/2013

LAUSUNNON ANTAJA

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry (SKTL)

SKTL on voittoa tavoittelematon aatteellinen kääntäjien ja tulkkien yhdistys. Se on käännös- ja tulkkialan paras asiantuntija ja sen toiminta kattaa koko maan. SKTL vahvistaa kääntäjien ja tulkkien ammatillista identiteettiä ja ammattitaitoa. Tekee työtä alan eettisten periaatteiden ja toimivien käytäntöjen kehittämiseksi. Luo malleja, joita hyödyntämällä käännökset ja tulkkaukset sujuvat hyvin - niin kääntäjän ja tulkin kuin asiakkaankin näkökulmasta. Liitolla on vahva kirjallisuuden ja kulttuurin alan painotus.

SKTL kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Tällä hetkellä Suomen lainsäädäntö ei täytä direktiivin vaatimuksia

Suomen voimassaoleva lainsäädäntö edellyttää ns. pääkanteen nostamista tekijänoikeuden loukkaajaa vastaan kuukauden kuluessa, jotta keskeyttämismääräys ei raukeaisi. Tämä ei täytä direktiivin asettamia selkeitä lainsäädäntövaatimuksia pysyvien ja itsenäisten kieltoituomioiden mahdollisuudesta välittäjiä kohtaan.

Suomalaiset käyttävät tutkimusten mukaan paljon ulkomaisia laittoman latauksen palveluita

Suomalaiset käyttävät tuoreiden tutkimustulosten mukaan edelleen merkittävässä määrin laittoman latauksen palveluita, jotka sijaitsevat Suomen rajojen ulkopuolella. Koska suomalaisten käyttämät palvelut sijaitsevat Suomen rajojen ulkopuolella ja/tai niiden omistajien henkilöllisyyttä ei saada selville, ei suomalaisilla luovan työn oikeudenhaltijoilla ole ollut voimassa olevan lainsäädännön perustella tehokkaita oikeusturvakeinoja käytettävissään.

Aloite tekijänoikeuslain muuttamiseksi voi korjata oikeudenhaltijoiden oikeussuojakeinoja

Opetus- ja kulttuuriministeriö on aktiivisesti ryhtynyt toimenpiteisiin pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman toteuttamiseksi, mikä on erinomainen asia.

Ministeriön aloite tekijänoikeuslain muuttamisesta on tärkeä ja korjaa oikeudenhaltijoiden nyt osin puutteellisia oikeussuojakeinoja. Suomen lainsäädäntöön on vuoden 2006 alusta lukien sisältynyt teknisiä välittäjiä koskevat keskeyttämismääräykset ja lainsäädännön perusteella on syntynyt myös ylempien tuomioistuinten oikeuskäytäntöä. Tuomioistuinten lainvoimaiset ja hyvin perustellut

ratkaisut ja niiden perusteilla teleoperaattoreiden toteuttamat estot, ovat osoittautuneet tehokkaiksi keinoiksi puuttua laittomien palveluiden toimintaan.

Estääkö hidastamismääräys tehokkaasti piratismia?

Luonnoksessa esitetään säädettäväksi uutta vaihtoehtoista hidastamismääräyksen menettelyä nykyisen keskeyttämismääräyksen rinnalle.

Hidastamismääräys on joiltain osin ongelmallinen. Se, että laitonta materiaalia verkosta hakeva pääsee hetken jonotusajan jälkeen palveluun ja siellä luvatta jaettavaan aineistoon, ei anna kansalaisille oikeaa viestiä luovan työn suojasta ja asemasta Suomessa. Hidastamismääräyksen perusteella laittoman palvelun toiminta olisi vain hieman tavallista hankalampaa. Tuomioistuin voisi lisäksi jättää operaattorille oikeuden arvioida, minkä tasoinen liikenteen hidastaminen olisi riittävä.

Hidastamismääräys soveltuu sellaisiin verkkopalveluihin, joissa on enimmäkseen vain laitonta materiaalia jaossa ja jotka eivät noudata esim. oikeudenhaltijoiden tekemiä ”alasottoilmoituksia”. Luonnoksessa oleva vaatimus verkkopalvelun tarkoituksen selvittämiseksi jättää ilmaan kysymyksiä: miten tosiasiaa voidaan selvittää, että kyse on verkkopalvelusta, jonka tarkoituksena on suojatun aineiston saattaminen yleisön saataville ilman tekijän suostumusta?

Mikäli hidastamismääräys halutaan sisällyttää uuteen lakiin, on siltä vaadittava tehokkuutta, jotta säännöksen perimmäinen tarkoitus toteutuisi.

Yhdelle Internet-operaattorille annetun määräyksen laajentaminen muihin operaattoreihin

Luonnoksessa todetaan ne perusteet, joiden johdosta olisi tarpeen säätää menettelystä, jossa yhdelle Internet-operaattorille annettu lainvoimainen määräys voidaan laajentaa ulottumaan koskemaan muita Suomessa toimivia teleoperaattoreita. Hallituksen esityksessä tuleekin säätää menettelystä, jossa esim. viestintävirasto voisi antaa lakiin kirjoitetun valtuutuksen perusteella lainvoimaisen määräyksen laajennusmääräyksen.

Lokakuussa 2010, edellisen vaalikauden aikana, annettu ns. tekijänoikeudellista ilmoitusmenettelyä koskeva hallituksen esitys (HE 235/2010 vp) raukesi kevään 2011 eduskuntavaalien johdosta. Nyt tehtävään hallituksen esitykseen tulisi lisätä ns. huomautuskirjemenettely, jossa on korjattu rauenneessa esityksessä olleet puutteet.

Uuden esityksen tulee sisältää seurantamekanismi, joka mahdollistaa puuttumisen huomautuksista huolimatta jatkuvaan toimintaan.

Direktiivi edellyttää mahdollisuutta pysyvän kielto tuomion antamisesta välittäjille

Tietoyhteiskuntadirektiivin 8 artiklan 3 kohta edellyttää, että jäsenvaltioiden on varmistettava oikeudenhaltijoille mahdollisuus hakea kieltoa tai määräystä sellaisia välittäjiä vastaan, joiden palveluja kolmas osapuoli käyttää tekijänoikeuden tai lähioikeuden rikkomiseen.

Esitys ei täytä direktiivin asettamia selkeitä lainsäädäntövaatimuksia pysyvien kieltotuomioiden mahdollisuudesta välittäjiä kohtaan. Nyt esillä olevien muutosten lisäksi tulee säätää pysyvän kieltotuomion mahdollisuudesta välittäjiä kohtaan.

TIIVISTELMÄ

- On erinomaista, että Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää parannuksia oikeudenhaltijoiden mahdollisuuksiin puuttua tietoverkoissa toimiviin ulkomaisiin laittomiin palveluihin.
- Luonnos ja sen esittämät muutokset eivät vielä täysin täytä tietoyhteiskuntadirektiivin Suomelle asettamia velvoitteita.
- Esitykseen tulee ottaa mukaan säädös itsenäisestä, pysyvästä kieltotuomiosta välittäjiä kohtaan.
- Ehdotettavan uuden hidastamismääräyksen oikeuspoliittinen viesti suosii piratismia.
- Hidastamismääräyksen tulee tehokkaasti vähentää tekijänoikeuden loukkauksia.
- Esitykseen tulee ottaa mukaan ns. huomautuskirjemalli.

Helsingissä tammikuun 16. päivänä 2014

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto – Finlands översättar- och tolkförbund ry.

Kristiina Antinjuntti
Puheenjohtaja